

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. mevrouw G. Uslu
Postbus 16375
2500 BJ 's-GRAVENHAGE

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		CU 11361/2022	13 december 2022
onderwerp			
Positionering provincies in het culturele bestel			

Geachte mevrouw Uslu,

Hierbij sturen we u het rapport 'Op weg naar herpositionering, visie van Berenschot op de rol van de provincies in het culturele bestel' toe. Het vormt het sluitstuk van een opdracht van de provincies aan Adviesbureau Berenschot om een onafhankelijk advies te formuleren over de positie van de provincies in het culturele bestel. Het rapport bevat een analyse van de huidige situatie en een visie op de toekomst. Als provincies vormen we een schakel in een groter geheel. We zijn erkentelijk voor de input die OCW, VNG en de Raad voor Cultuur voor het onderzoek van Berenschot hebben geleverd.

In deze brief vatten we het rapport kort samen, leggen we uit wat ons standpunt is over dit advies en hoe we als er als provincies in IPO-verband mee willen omgaan. Ook schetsen we mogelijke vervolgstappen. We sturen u deze brief en het rapport samen toe als startpunt en bouwsteen voor gesprekken over de door u voorgenomen stelselherziening.

Het cultuurstelsel als raderwerk

In navolging van onder andere de Raad voor Cultuur ziet Berenschot het cultuurstelsel als een raderwerk dat het beste werkt als er goede afstemming plaatsvindt tussen de verschillende overheidslagen ('één overheid') en de culturele sector. Hoewel alle provincies kansen zien om het culturele domein breed in te zetten (bijvoorbeeld bij belangrijke transitieopgaven) en hoewel veel provincies hun taakopvatting in de praktijk ruim opvatten, ervaren de provincies in de samenwerking met andere overheden, stakeholders en andere beleidsopgaven in de praktijk geregeld knelpunten.

Berenschot pleit voor een versterking van de gezamenlijke rol van de provincies. Dit zou ook een verbetering van het functioneren van het gehele bestel betekenen. Vanuit die gedachte geeft Berenschot zijn visie in de vorm van een door hen ontwikkeld stelselmodel met verschillende keuzemogelijkheden ('keuzemenu's'). In de keuzemenu's laat Berenschot zien wat de huidige situatie is op het gebied van gezamenlijke doelen, rolopvatting, sturingsinstrumenten en coördinatie, en wat er volgens het bureau nodig is om die te verbeteren.

Wat de provinciale doelen op het gebied van cultuur betreft, onderscheidt Berenschot negen verschillende taken die provincies nu in meer of mindere mate vervullen, van uitvoerder van wettelijke taken tot investeerder in nieuwe kunst-initiatieven. Deze taken zijn weergegeven in een waaier (zie pp. 14-15 van het rapport). Provincies blijken op dit moment in de praktijk, als gezegd, hun takenpakket vaak vrij breed in te vullen. Het ligt daarom volgens Berenschot voor de hand deze taken ook in interbestuurlijke afspraken opnieuw vast te leggen.

Inlichtingen bij : Marieke van Engelen
Email : mvengelen@ipo.nl
Bijlagen : 1

Gezamenlijk standpunt provincies over rol in het culturele bestel

Het rapport van Berenschot heeft als titel 'Op weg naar een herpositionering'. Het sluit aan en borduurt voort op het in 2021 vastgestelde Position Paper IPO Cultuur. Als provincies onderschrijven we het advies om het bestel tegemoet te treden als één overheid. We vinden het stelselmodel een bruikbaar instrument om tot betere afstemming te komen op het gebied van cultuurbeleid. Ook staan we positief tegenover het advies van Berenschot om, samen met OCW en VNG, te streven naar het opnemen van gemeenschappelijke beleidsdoelen in de wet. Concreet pleiten we ervoor om een algemene, collectieve rol voor provincies op te nemen in de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid. De uitwerking van deze rol, inclusief de wijze van financiering, zouden we vervolgens vast kunnen leggen in provinciale cultuurconvenanten. Op die manier blijft er ruimte voor iedere provincie om de eigen rol de breedte te geven die het meest wenselijk is. Daarmee sluiten we optimaal aan bij wat er nodig is om alle inwoners van onze provincies, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, inkomen en woonplaats, toegang te geven tot cultuur. Tot slot pleiten we voor het actualiseren van het *Algemeen kader interbestuurlijke verhoudingen cultuur OCW, IPO en VNG* uit 2012, zodat dit beter recht doet aan het cultuurbeleid dat provincies, gemeenten en cultuurregio's in de praktijk voeren.

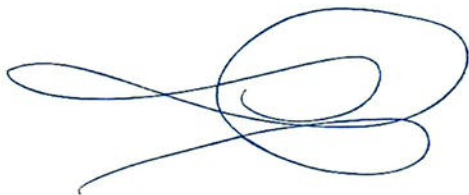
Vervolgtraject

In uw Kamerbrief van 20 oktober 2022 over de Toekomst van de culturele basisinfrastructuur geeft u aan dat u de komende maanden graag in gesprek gaat met betrokkenen om een breed gedragen vernieuwingsagenda op te stellen. U overweegt veranderingen in het subsidiestelsel om knelpunten in het systeem te verhelpen. Hiervoor wilt u onder andere met medeoverheden in gesprek over de definitie van culturele basisvoorzieningen, de spreiding van voorzieningen, en de rol van de cultuurregio (waarover we met u op 15 december 2022 in gesprek gaan). Zulke vraagstukken vragen volgens u 'langere doordenking, misschien zelfs veranderingen in de huidige taakverdeling tussen de overheden'.

Wij zien dat de culturele sector opnieuw met grote uitdagingen geconfronteerd wordt: hoge energieprijzen, inflatie, personeelstekorten en verminderde publieksinkomsten. Bovendien baart het ons zorgen dat door de grote transitieopgaven en de bijkomende financiële gevolgen daarvan, de ruimte die overblijft voor de andere autonome provinciale taken, waaronder cultuur, verder onder druk komen te staan. Deze uitdagingen en de vraagstukken die u schetst maken gezamenlijk optreden van de verschillende overheden des te urgenter. Met bovengenoemde standpunten en het rapport verwachten wij een belangrijke, constructieve bijdrage te kunnen leveren aan de vernieuwingsagenda. Wij zijn graag bereid onze standpunten nader toe te lichten.

Een afschrift van deze brief hebben wij gestuurd naar de VNG en Raad voor Cultuur.

Met vriendelijke groet,

Namens het INTERPROVINCIAAL OVERLEG

Sietske Poepjes
Voorzitter BAC Cultuur